

**ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
С. В. КІВАЛОВА**

Вельмишановні учасники Міжнародної науково-практичної конференції «Правове життя сучасної України»! Щиро вітаю Вас на відкритті наукового заходу, який не перший рік поспіль об'єднує провідних науковців та юристів, адвокатів, суддів, нотаріусів. Символічно, що конференція відбувається напередодні Дня науки, який у 2019 році відзначатиметься 18 травня.

Конференція вже традиційно відбувається з метою презентації й обговорення найактуальніших результатів досліджень із релевантних питань сучасної юридичної, політичної, соціологічної, економічної, журналістської та кібербезпекової доктрини за участі близько 500 науковців і дослідників з усіх куточків України. За результатами роботи наукового заходу видано два томи матеріалів конференції. У заявлених до обговорення доповідях відображено філософські, загальнотеоретичні, історичні, політологічні, соціологічні, психологічні дослідження права, суспільства та держави, проблеми розвитку окремих галузей права.

Філософія, що орієнтує світоглядні орієнтири суспільства, не може не звертатися до аналізу такого масштабного, життєво необхідного явища, як право. Право, інтегруючи в собі взаємозв'язки всіх сфер життя суспільства, трансформуючи ідеали духовної культури у нормативи поведінки людей, не може функціонувати без чіткої філософської опори. У своїх тезах автори розглядають право та державу як важливі аспекти сутності людини, аналізуючи філософсько-правовий вимір парності категорій агресії та толерантності, показуючи природу людини як методологічну основу сучасних політичних теорій, сутнісне пізнання правової дійсності, особливості предмету філософської антропології, досліджуючи проблему відчуження праці на прикладі деформації професійної свідомості поліцейських, права людини в контексті справедливості: в філософії О. Хеффе, функціональне наповнення правової свідомості тощо.

Епоха постмодернізму в сучасній юриспруденції виявляється у формуванні змішаних методологій, постійній спрямованості на міждисциплінарність наукових досліджень, подоланні сформованих традицій, усталеної нормативності, просторової та темпоральної визначеності. У цьому контексті надзвичайно актуальними є дослідження інноваційності юридичної методології, феноменологічної традиції осягнення права, контрактивістської спрямованості розвитку сучасної юриспруденції, розколу як церковно-правової категорії, інформаційно-

комунікативної цінності мови права, триангуляції в методології юриспруденції, семіотичності правової спадщини, наукового напрямку міського права, правових міфів і ритуалів.

Перед Україною наразі постає низка складних завдань, реалізація яких має, зокрема, сприяти процесу інтеграції до європейського простору. Вирішення таких завдань потребує розробки тактик і стратегій на основі вивчення як європейського, так і власного досвіду. З огляду на це, актуального значення набувають історичні дослідження держави і права, проблематиці яких присвячено, зокрема: становлення суду присяжних у Стародавній Греції, розвитку охорони здоров'я за часів гетьманування Павла Скоропадського, ролі банківських установ у розвитку України першої чверті XX ст., реформування інституту народних засідателів судової системи радянської України у 20-х рр. XX ст., правового становища адвокатури в Україні в період нової економічної політики, реалізації право на інформацію в УРСР. Спираючись на сталий історичний досвід провідних країн світу, можна вдосконалювати функціонування того чи іншого державно-правового інституту в нашій державі.

Тематика зростання ролі «ядерних держав» у світовій політиці, перетворення виборів до Європейського парламенту на інструмент впливу на національний уряд, запровадження в Китаї так званої «системи соціального кредитного рейтингу» громадян, зростання ролі громадських організацій у розбудові територіальних громад, становлення вітчизняного політичного консультування в контексті проведення цього року президентських і парламентських виборів, зростання ролі етнополітики на тлі змін до мовного законодавства актуалізована в дослідженнях проблем соціально-політичних процесів у світі та в Україні.

Розгляд теоретичних і практичних проблем сучасного конституціоналізму зумовлюється, насамперед, активізацією законопроектних робіт щодо внесення змін до чинної Конституції України та навіть ухвалення нової Конституції України, ухваленням проекту Виборчого кодексу України у першому читанні та його підготовкою до другого читання, розглядом у Верховному Суді справи стосовно відшкодування шкоди, завданої актами та діями, що визнані неконституційними, а також початком розгляду Конституційним Судом України такого нового для вітчизняної правової системи явища, як індивідуальна конституційна скарга. Ознайомитися з науковими поглядами авторів на ці та суміжні теми можна у матеріалах секції, що стосується сучасного конституціоналізму.

За офіційними даними ООН, наразі найвищий показник у світовій історії за кількістю біженців (майже 70 мільйонів), а кожна тридцята особа у світі є міжнародним мігрантом. У травні 2017 року набрав чинності новий Регламент Європейського поліцейського відомства, а у травні 2018 року – новий Регламент ЄС щодо захисту даних, спрямований на екстериторіальний принцип дії правил обробки персональних даних у ЄС. Крім того, цього року виповнюється 120 років з дня ухвалення першого міжнародно-правового акту, що мав на меті встановити

правила ведення бойових дій і обмежити шкідливі наслідки війни – Гаазької конвенції про закони та звичаї сухопутної війни 1899 року. На цьому, а також на захисті прав людини, зокрема екологічних і освітніх, економічній глобалізації та ролі СЕПТА у гармонізації приватного права зосередили свою увагу дослідники-міжнародники та компаративісти.

З огляду на тенденцію стрімкого зростання регіональної економічної інтеграції у формах зон вільної торгівлі та митних союзів (три чверті від загальної кількості регіональних торговельних угод почали діяти протягом останніх двох десятиліть), реорганізацію Державної фіскальної служби, набрання чинності Законом України «Про прилеглу зону України» цього року та схвалення Кабінетом Міністрів України наприкінці 2017 року Стратегії імплементації положень директив та регламентів Європейського Союзу у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту набувають неабиякої актуальності наукові розвідки стосовно теоретичних і практичних проблем морської та митної політики сучасної України.

З часу набрання чинності Кодексом законів про працю України, ухвалено понад 60 законів про внесення змін до нього. Як наслідок, із 265 статей первинної редакції КЗпП України, без змін залишилися лише 30 статей кодексу. З огляду на те, що вказаний акт складається із сукупності правових норм, ухвалених за різних історичних та економічних умов, на часі – ухвалення Трудового кодексу України, проект якого до другого читання внесено ще у липні 2017 року. У зв'язку з цим не випадковим є звернення до дослідження проекту Трудового кодексу щодо таких питань, як притягнення медичних працівників до дисциплінарної відповідальності, трудовий договір з надомними працівниками, договір про надання послуг особистого характеру для ведення домашнього господарства, право роботодавця на добір працівників, встановлення вимог до працівників, акти соціального діалогу.

Проблема включення земель сільськогосподарського призначення до сфери ринкових відносин та державного регулювання обігу сільськогосподарських земель залишається невирішеною, попри висновок Конституційного Суду від 23 листопада 2018 року щодо законопроекту «Про внесення змін до статті 41 Конституції України щодо реалізації прав українських громадян на землю, збереження власності на сільськогосподарські землі в руках громадян України та сталого розвитку села на основі фермерських господарств». Це зумовлює підвищений інтерес дослідників до пошуку шляхів вирішення теоретичних і практичних проблем земельного, аграрного та екологічного права.

Зростання інформаційної складової під час сучасних «гібридних» воєн, зокрема й тієї, у якій наразі беруть участь вітчизняні військові, спричиняє важливість всебічного дослідження проблеми кіберзагроз і вимагає ефективних заходів покращення стану кібербезпеки держави. Попри покращення за минулий рік позицій України у Глобальному індексі кібербезпеки (держави піднялася з 59-го на 54-е місце з-посеред 193 країн) та Національному індексі кібербезпеки (27-е місце), чимало держав-сусідів мають кращу кіберстійкість. Також у сучасному інфор-

маційному суспільстві одним із пріоритетних напрямків розвитку вважається інформатизація вищої освіти за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Водночас, відкрита наука – одна з найважливіших стратегічних цілей суспільства, що підтверджує і те, що у вересні 2018 року за підтримки Європейської комісії та Європейської дослідницької ради було оголошено про початок реалізації повного та невідкладного відкритого доступу до наукових публікацій. Про пересмислення ролі бібліотек у закладах вищої освіти, а також захист інформації й інформатизацію суспільства загалом розмірковують дослідники у відповідних секціях конференції.

Щиро вітаю Вас зі щорічним святом – Днем науки! Дякую за Вашу сумлінну роботу, бажаю Вам творчого натхнення, талановитих учнів та послідовників Ваших наукових шкіл, нових професійних звершень й успіхів!

Сергій КІВАЛОВ,
президент Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
заслужений юрист України